

УДК 378.4(477.43)

о. Юрій Мицик, Інна Тарасенко

З документів до історії Кам'янець-Подільського державного українського університету

В статті розглядається малодосліджений початковий період в історії Кам'янець-Подільського університету. В деяких листах викладачів університету до першого його ректора проф. І.І.Огієнка (в майбутньому митрополита Іларіона), які наводяться у статті, засвідчується тяжке становище університету й багатьох викладачів, котрі не змогли емігрувати і зазнали репресій від радянської влади. Лист М.Ю.Шаповала проливає світло на долю університетської бібліотеки.

Ключові слова: Кам'янець-Подільський український університет, Л.Білецький, Д.Коломієць, М.Шаповал, листи, І.Огієнко, більшовики, репресії.

Сучасний Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка має надзвичайно цікаве минуле. Адже це був перший саме український університет, який був заснований 1.07.1918 р. гетьманом Павлом Скоропадським, а його першим ректором став видатний державний, церковний і науковий діяч Іван Огієнко (1882–1972), міністр сповідань і освіти Української Народної республіки, який потім став митрополитом Холмським і Підляським під іменем Іларіона, а в повоєнний час – предстоятелем Української православної Церкви у Канаді. Але під ударами військ Росії та Польщі УНР впала, а нововідкритий університет був “советизований” і початкові роки його існування замовчувалися. Замовчувалася і постать його ректора, який емігрував і став видатним діячем Православної Церкви. Лише в самостійній Україні стало можливим об'єктивно досліджувати його історію [1], так само як і діяльність його першого ректора.

На жаль, цей період в житті університету бідний джерелами. Однак в результаті наших архівних пошуків в Канаді, насамперед у архіві консисторії УПЦ в Канаді (Вінніпег) (Ю.Мицик у 1999 та 2004 роках, І.Тарасенко у 2014 р.), особливо листи з архіву митрополита Іларіона принесли важливі свідчення, частково вже опубліковані нами [2]. Частина листів, адресованих Огієнку, була створена вихідцями Кам'янець-Подільського або тими, хто активно діяв у ньому [3]. У даному випадку представляємо листи Леоніда Білецького, Д.Коломієця та Микити Шаповала. Перший з них (1882–1955) був виданим славістом, українським літературознавцем, автором багатьох праць в галузі шевченкознавства. Був професором Кам'янець-Подільського університету, а з приходом більшовиків емігрував, був ректором Високого Педагогічного Інституту ім. Драгоманова у Празі, очолював ЦПУЕН в Німеччині, а в повоєнний час осів у Канаді, де продовжив активну громадську і наукову діяльність. Постать другого адресата І.Огієнка – Д.Коломієця майже незнана. Уродженець Черкащини (Золотоніський повіт) він був професором мате-

матики Кам'янець-Подільського університету, емігрував до Чехословаччини, викладав у середніх та вищих школах Праги. З його трьох листів (1920–1922 рр.) наводимо перший і третій, де йдеться про долю університету та його викладачів. Листування Огієнка з Білецьким було значно інтенсивнішим і тривало до самої смерті останнього. З десятка розлогих листів, які охоплюють 1920–1924 рр., ми наводимо у повному обсязі один, а з інших лише фрагменти, які стосуються Кам'янець-Подільського університету. Також наводимо лист відомого українського політичного і громадського діяча, члена Центральної Ради, соціолога й публіциста Микити Шаповала (1882–1932), в якому йдеться про долю університетської бібліотеки. Пропущені нами фрагменти листів позначені наступним чином: [...].

Наведені листи проливають світло на незнані досі сторінки історії університету, тут яскраво описуються лихоліття, які настали з приходом російських більшовиків, репресії, які впали на тих викладачів, що залишилися з різних причин під “советами”, їх сімей. Є трохи даних і про діяльність університету в часи УНР, долю його бібліотеки, яка врешті була передана в табір інтернованих бійців в Каліші, плани створення українського університету у Львові, долі викладачів-емігрантів (В.О.Біднов, М.Хведорів, В.І.Петр, Х.М.Лебідь-Юрчик (міністр фінансів УНР), С.Ю.Гаєвський (в майбутньому архієпископ УАПЦ Сильвестр), брати Сергій та Леонід Бачинський, Софія Русова, о. Петро Табінський та ін.)

Ми зберігаємо авторський правопис, лише в деяких випадках дещо коригуємо його, наближуючи до сучасного правопису.

Список використаних джерел і літератури

1. Свідченням цього є наприклад книга: Кам'янець-Подільський Національний Університет імені Івана Огієнка. – К., 2008.
2. Листування митрополита Іларіона (Огієнка). – К., 2006
3. Відповідна стаття направлена нами до друку в Кам'янець-Подільський університет.

* * *

Д.Коломієць

№1

1920, жовтня 2. – Кам'янець-Подільський.

“Високоповажний п. Міністре і шановний Іване Івановичу!

Листа вашого одержав 30 вересня ввечері. Відповідь пишу тільки сьогодні через те, що об'явлена мобілізація, якій підлягаю і я. Університет підняв клопотання про звільнення від закликів по мобілізації мене, Величка, Усенка і Коробки, але надії на позитивне вирішення не маю. Студентів теж не звільняють.

Большевики вступили в Кам'янець 12 липня. Напередодні, вночі з 10 на 11 був на вокзалі страшний вибух, яким у місті розбито багацько шибок, во всіх будинках Ун-ту шибки повилітали навіть з подвійних рам. На ошклення

вікон У-ом витрачено більше $2\frac{1}{2}$ мил. крб. і наш ФЗУ зразу скоротився на велику суму. Большевики дуже почистили наш склад: головним чином забрали папір до 250 пудів та різного військового трофейного майна. Комісаром У-ту призначено було Волянського Аристарха, який багацько зробив на користь Ун-ту, щоб його не так зле було пограбовано. Перед приходом большевиків, 11 липня, в Вашій квартирі, в кімнаті, де жив п. Швець, знайдено було два важких чемодани, вони були в присутності правління вскриті і там знайдено багацько срібла, як власність Директорії: ложки ложечки, ножі, блюда і т.д. Всьому знайденому складено акти, а речі передано на схованку в скарбницю. Цих речей большевики не чіпали, бо мабуть про них нічого не знали. Проф. Хведорів, не знаю по яких мотивах, вніс в скарбницю У-ту при заяві один раз 4 млн. крб., а другий раз 1.865 000 крб. – від “невідомої особи”. Від усіх грошей, що мав У-т завдяки українській владі, залишилося $1\frac{1}{2}$ м. кр. (совітські 300 000). У-т посилав в Харків делегацію в складі прив[ат] доц. Васильківського, Сердюка, секр. Оленіча і 2-х студентів – Загребельного та Якимова до уряду за коштами. Кошториса було складено за серпень-грудень 1920 р. на 55 мил. крб., але уряд обіцяв дати лише 10 мил. крб. Обіцянка так і залишилася обіцянкою: грошей Ун-т від совітської влади не одержав. З цієї делегації встигли повернутися до Кам’янця Оленіч і 2 студенти, а Васильківський та Сердюк поки що за фронтом. За фронтом опинився і Клепатський, який з проф. Бучинським та студ. Мизіном поїхав до Одеси, але проф. Бучинський і Мизін повернулися і привезли радісну для У-ту звістку про те, що Бучинському вдалося присогласити до Кам’янця 11 професорів з Одеси. На переїзд цих професорів господарчою радою відпущено 300 000 крб. і послано з цими грошми до Одеси уповноваженого У-ту, секретаря Науково-шкільної ради студ. Герасименка, але як Герасименко, так і всі одеські професори, тепер за фронтом.

На чолі У-ту під час большевиків стояв комісар, крім того існували такі інституції: 1. Наукова рада, виключно з викладачів. 2. Науково-шкільна рада – з викладачів і студентів. 3. Факультетські ради (3) 4. Просвітня рада – з лекторів, представників організацій і студентів. 5. Господарча рада – з представників наукової ради (2), просвітньої ради (2), факультетська рада по(?) 2 і служачих – 5, всього 15 чоловіка. Щодо городу, то його дуже скористував так званий упродком (уездний продовольчий комітет), який забрав багацько продуктів для світських столовок і обіцяв заплатити по твердих цінах.

З університетських переховувалися Білецький і Лебідь-Юрчик. Арештовано було Леоніда Бачинського і Шманкевича. Бачинського через декілька днів випущено, а Шманкевича відправлено в Винницю. Мусили заарештувати і Сергія Бачинського, але ж він втік і тільки при українцях повернувся назад.

Що торкається мене і інших, то я, Грінченко, Величко, Гудзій були мобілізовані 14 вересня. Клопотання У-ту за мене і Грінченка не було зауважено, але я і Грінченко найшли вилазку: я з 10 вересня перейшов на службу в статистичне бюро, а Грінченко зробився головою Народньої Консерваторії.

Клопотання Статбюро і Консерваторії за мене і Грінченка були зауважені і нам дали відстрочку. Величка ж і Гудзія не встигли вивезти. Куцань поїхав в відпустку на Полтавщину і коли повернувся в Кам'янець, то підпав під мобілізацію залізничників. Тоді він знову одкомандирувався до Києва. Гудзій з 1-го жовтня не служить в У-ті: на нього пало підозріння в спекуляції “гетьманками”.

З 28 серпня, на Пречисту українська парафія слухає службу в Кафедральному соборі. Большевики передали нам собор і п[ан]от[ець] Табінський та Жданович відправляють там по-українськи служби Божі. Людей буває повна церква. З приходом українців зроблено було накази про передачу українцям свічного заводу, одним словом Пимону приходиться плохо.

Коли ж Ви приїдете? Чекаємо на Вас, а особливо я. Якщо можливо, то поклопочіть про залишення мене при Університеті.

Здасться все найголовніше Вам описав.

Передайте від мене щирий привіт Домнікії Даниловні та діткам. В Вашій квартирі живуть пр[иват] доц[енти] Гаєвський та проф. Петр.

Крім 1^{1/2} міль. крб., що маються в нашій касі, ще є наших грошей до 1^{1/2} міль. крб. в Союз Банку.

До скорого побачення; з пошаною до вас Дм. Колом[ієць].

2 жовтня 1920 р.

P.S. Служачі дякують за спомин і вітання Вас idem”.

(Автограф.)

№2

1923, травня 2.

“Високошановний Пане Професоре, Іване Івановичу!

Листа Вашого одержав. Ви, певно вже знаєте, що помер професор нашого університету Вячеслав Іванович Петр, од склерозомозкових артерій, 4 апр[іля] 1923. Ховав його православний священик, співав хор студентів-емігрантів Бернського університету. Похорон відбувся 8 апр.; про се мені написала його дружина і просила повідомити українців; я сповістив Василя Олексієвича [Біднова]. Вячеслав Іванович був лектором руського язика в Бернському університеті; сей університет прийняв на себе похорон і клопоче про пенсію для вдови. На всякий випадок подаю Вам її адресу:

Brno, Nova 17 u pani Koernigovй Marta Petr. [...] 2/V. 1923”

(Автограф. На листі рукою І.Огієнка зроблено напис: “Відправив 10 таблиць 6/V 1923”).

Леонід Білецький

№3

1920, жовтня 2

“Дорогий Іване Івановичу!

Всі Ваші побажання, що до Вашої бібліотеки та опрацьованих Вами матеріалів даремні, бо все це в цілості й сохраннысті переходується в маленькій

кімнатці, що коло бібліотеки фундаментальної. Та й річі Ваші всі теж в сохранности. Не ручаюсь лише за річі, що були у Вашому помешканню, бо ключі від нього були у Куцаня, який службу у нас оставив і поїхав до Києва і лише перед від'їздом передав їх Гаєвському. Трусів в університеті не було завдяки тому, що комісаром був Волянський. Він багато поміг університетові в цьому. Лише спочатку вступу радянської влади товарищі заходили до Університету чим-небудь поживитись і Куцань їх першим ділом заводив до Вашого помешкання; із тих шаф, що стояли у Вашій гостиній пропали речі всі, але хто взяв чи "товариші", чи Куцань, нам невідомо.

Університет не дуже потерпів: забрали лише увесь папір. З університетського персонального складу заарештовано було Бачинського Леоніда й Шмалькевича; Бачинський Сергій угік; Бачинського Л. випущено, а Шмалькевича вивезено. Про мене було серед комуністів багато розмов, але завдяки Волянському та іншим студ[ентам], що мене попереджували, я переховувався й тим спас себе від небезпеки. Кошмарне було життя. Тепер я розумію, що значить переховуватись і бути в небезпеці.

Хмари минули й ми повернулись до життя попереднього. З понеділка 4 жовтня починаємо вже паралельно (?) лекції, цей попередній тиждень йшли вступні лекції на нашій факультеті: Гаєвського, Русової (педагогіка), Поля (німецька мова), Прахова (юдознавство), Костюра (французька мова) із скандалом. Можливо, що факультет буде мати розмову про її недопущення до викладання лекцій.

Коні, на жаль, пропали, пропав екіпаж і площадка. Цей факт зробив неприємне вражіння на університетський академічний та службовий персонал. Це між іншим. Трудно все описувати, краще було б все розказати. Особливо про життя Університету під більшовиками.

Якби провести нашу сміту на три місяці. Живемо без грошей. За вересень місяць видаємо лише половину утримання. А грошей немає ні у кого; до рожнеча велика.

Ми пришлемо Вам ті кошториси, що були виготовлені раніш.

Бажаю Вам всього кращого з повагою Л. Білецький.

2/X 920 р."

(Автограф.)

№4

1920, грудня 8.

"[...] Мене ні на хвилину не покидає думка, що в Кам'янці робить дружина моя і яка її доля. Зараз це кардинальне питання мого життя, на яке відповіді я не годен дати. Де зараз В.О.Біднов? Де інші товариші із Університету?"

Отримав відповідь, що заарештовано Хведорова, і се дуже зробиться тяжко.

"[...] Іване Івановичу попросіть Петра Івановича аби прискорив мої відпусти та командировку із платню та щоб одкомандірував мені скорше платню, бо скоро я покладу зуби на полицю, бо не буде за що пускати їх в роботу. Гроші

вже на ісході і мені загрожує новий бойкот з боку мого харчового апарату.

Останнє моє прохання: коли Ваша ласка може як-небудь і хто-небудь буде пробиратися до Кам'янця, то одно я хочу передати через п. Гаєвську до моєї дружини, аби вона не хвилювалася за мене і знала, що я у Львові живу і занімаюсь наукою.

Як я завидую Вам, що Ваша дружина при Вас, а моє серце кровлю обкіпас, коли згадаю про свою дружину, яка може там десь поневіряється, а може й ще гірше... Страшно й подумати!”

(Автограф.)

№5

1920, грудня 19.

“[...] В Університеті я одержував 44.000 карб. [...]”

№6

1921, січня 25.

“[...] Ще місяців півтора тому назад я писав до Чорткова до начальника двірця про книжки Кам'янецького Університету і отримав зараз відповідь, що дійсно, такі пакунки з книжками є і що коли я пришлю до нього квиток багажний або реверс, що ті книжки до Чорткова вислав я, то він ті книжки перешле назад туди, куди я йому вкажу. Квитка я не мав, бо він залишився у бібліот[еці] Ясінського, який посилав коні й Харькова студ[ентів] за книжками, але тоді через кордон не перепустили. Отже я послав реверс, завірений бібліотекарем Наукового Т-ва Дорошенком і пр.-доц. Гірняком з проханням, аби начальник двірця переслав книжки до Львова, де у Гірняка вони б переховувались. З того часу пройшов вже місяць і відповіді на це я не одержую ніякої. Для мене ясно, що туди треба поїхати. Але на жаль я не маю відповідних документів, по яким би я міг їздити по залізниці і зокрема до Чорткова. Маючи це на увазі, я дуже просив Корчинського аби він як мій добрий знайомий і як служачій Мініст[ерства] Закорд[онних] Справ зробив розпорядження про заготовлення мені закордонного паспорту; це було діло ще в 20-х числах листопада 1920 р. [...] Пишу Вам це, Іване Івановичу, як Ректору і додаю до цього коли книжки Університету на двірці “Чортків” пропадуть, то я з себе за це складаю всяку відповідальність. Такої байдужості, не кажу вже про те, що байдужість ця виявляється до мене особисто, але байдужості іншої службової чи якої другої, я не бачив відколи живу на світі та логічно мислю. Бо якби я міг сам їздити, то я б не просив нікого, приїхав би і взяв, що мені потрібно, а то без документа далеко не заїду.

Копію цього листа я посилаю до проф. Біднова, а другу копію залишаю у себе для представлення до Правління Кам'янець-Подільського Університету[...].”

(Автограф.)

№7

1921 р. квітня 25.

“[...] А тепер справа Університету. Вчора я довго говорив з д-ром Щуратом в цій справі. Він, інформуючи мене про настрої і думки місцевих людей науки, висловив ту гадку, що для них приємлема лише одно, аби Ви, Іване Івановичу, виклопотали, як ректор Кам'янецького Університету, дозвіл Польського Міністерства Освіти на відкриття цього Університету у Львові. Коли б це сталося, то галицька суспільність цей проект дуже витала би. І Ви, як Ректор Університету Кам'янецького, ним би керували й тут, і в наукових силах браку абсолютно не мали б жадного. І Ви б цим самим зробили два добрих діла. Теперішній молоді українській дали б можливість вчитися, пристроїли б наші наддніпрянські наукові сили і спричинилися б до реалізації, коли б ми повертали на Україну, у Львові Українського Університету. А Ви би особисто дуже і дуже на цьому виграли б і пом'ягчили б, а то й позбавили б ті злі відносини, які витворилися зараз між нами і галичанами. Коли дійсно можливо це зробити, Іване Івановичу і коли б Ви до Львова з'явилися з таким офіціальним дозволом для відкриття у Львові Кам'янецького Університету, то всі галицькі вчені і галицька та наддніпрянська молодь Вас дуже б тут вітала [...]”.

№8

1924, січня 28.

“[...] Я маю відомості з Кам'янця, що там заарештовують дружин і взагалі родини тих, що виїхали з Кам'янця. Заарештували мати Приходька, його сестру Бутовську і ще кількох, прізвищ яких я не знаю. І я не перестаю думати день і ніч, що може серед них і є моя дружина, а я не можу добратися навіть до Скали і поінформуватися там. Без паспорта можу опинитися під арештом та інтернованим.[...] Може Вам це, Іване Івановичу, вже докучливо і неприємно чути, але що ж я зроблю, коли не маючи ніяких відомостей від дружини, а з Кам'янця відомості дуже тривожні, я не в силі це пережити індиферентно і спокійно. Вибачте, що докучаю Вам про це.”

№9

Без дати.

“[...] До мене кілька разів заходив д-р Пеленський. Він дуже бідує, не маючи ніякого заробітку. Ви знаєте, що він на мене робить дуже і дуже гарне вражіння, і я зібравши всі відомості про нього у Львові, знахожу, що він дуже порядна людина. Крім того, що він, коли буде можливість їхати до Кам'янця не залишиться тут ні на хвилину і поїде викладати лекції. Зараз він ідейно працює в Комарному майже безкорисно (про це мені казали друзі, що були в Комарному), відкривши там приватну школу для бідних українських дітей.

Чи не можна було б йому чим-небудь допомогти (чи допомогою одноразовою, чи підвести під норму всіх нас, що виїхали з Кам'янця, чи давши йому яку-неб[удь] посаду). Шкода, що він марнує свої сили й здоров'я (недавно був дуже хорий): все ж таки він єдиний на Україні спеціаліст по історії україн-

ського і всесвітнього мистецтва. Я дуже прошу за нього.

Друга справа така: я маю певні відомості, що всі наші професори у Кам'янці дуже бідують. Чи не можна було б їм допомогти, переславши їм кілька мільйонів в українській валюті грошей. Я збираюсь незабаром до Скали і провідати про життя моєї сем'ї у Кам'янці, разом постарався би як-небудь через певних жидів-купців, які мають зв'язки Кам'янцем, передати ці гроші до Університету. Безперечно їх треба передавати частинами на протязі одного тижня і через певних людей, а я таких в Скалі маю, від яких візьму росписку, як документ. Для цього хотів би лише одного: аби мені в Тарнові виробили перепуск до Скали чи як кур'єра від Міністерства Освіти, чи в ролі кого іншого з зазначенням суми грошей, яку я мав би везти до Скали, щоб по дорозі у мене не відібрали, запідозривши в мені якогось агітатора чи що. Це дуже важна була б допомога Університетові. Гадав би, що на перший раз мільйонів зо три було б досить.

Третя справа моя особиста: я кінчаю свою працю, про яку я писав Вам і дуже бажав би, аби вона була друкована іменем Кам'янецького Університету і в його органі (Записки Кам'янець]-Под[ільського] Унів[ерситету]) Коли і Ви такої думки, то чи не можна було б як-небудь і щось зробити аби я міг тут у Львові чи де інде надрукувати в VI т. Записок, який одведено мені для лекцій по історії укр[аїнської] літер[атури]. В противному разі прийдеться мені друкувати в Записках Наук[ового] Т[оварист]ва ім. Шевч[енка] у Львові [...]"

№10

1924 (?), лютий (?).

"[...] Отримав листа від Ждановича, якого було заарештовано і нібито засуджено на смерть, але він втік і зараз сидить в Скалі без грошей. Пише, що в Кам'янці перештоване все Кирило-Мефодієвське Брацтво, а деяких членів Ради (трудно зрозуміти чи Ради Церковної, чи Брацтва) розстріляно; кого – не пише. Питає мене чи скоро цьому всьому буде кінець? Що я йому можу сказати, коли я сам стратив всяку надію на те, чи взагалі буде якийсь кінець?"

За що доля так тяжко нас карає та знущається над нами? [...]"

Хожу обдертий і до сеї пори в хугрі. Шукаю хоч якої-небудь посади, канцеляриста, чи навіть сторожа, щоб хоч на штани заробити... А Віра Кіндратовна пише (до Євгена Кіндратов[ича]), що моя сім'я у Кам'янці сидить без грошей [...]"

(Автограф)

Микита Шаповал

№11

1923, травня 2. – Прага.

"Прага 2-го травня 1923.

Високошановний Іване Івановичу!

Український Громадський Комітет, що дбає про українську еміграцію в цим краї, свою головну увагу звертає на науково-культурну підготовку україн-

ських емігрантів. З цією метою була утворена Українська Господарська Академія в Подєбрадах, Матуральні Курси і зараз ведеться організаційна праця по утворенню Українського Вищого Педагогічного Інституту. В цих українських, а також чеських вищих і середніх школах зараз учиться до 2000 українських емігрантів.

Окрім цього Українським Громадським Комітетом утворена книгозбірня та читальня, яка зараз складається з 25 тисяч томів цінних наукових і інших книжок.

На жаль, спроба зібрати в бібліотеці УГК усю українську літературу, що була на книжковому ринкові в часи української революції, не довела до бажаного кінця, бо для цього потрібні великі кошти, окрім цього багато книжок на ринкові знайти неможливо.

Із авторитетних джерел одержав я відомости, що в Вашому розпорядженню в Тарнові є бібліотека, яка була закуплена для Кам'янець-Подільського Університету і яка, через від'їзд українських емігрантів з Тарнова, залишається там невикористаною.

Отож для більш доцільного використання цього скарбу, звертаюся до Вас, Високошановний Іване Івановичу, з проханням про пожертву чи передачу в користування цієї бібліотеки, чи то в загальну бібліотеку Громадського Комітету, чи до спеціальної бібліотеки Педагогічного Інституту. Коли б Ви знайшли можливим передати ці книжки лише в користування, то для них буде заведений окремий відділ, і коли наступлять на Україні ліпші часи, цей відділ непорушним буде повернений Кам'янецькому Університету.

В випадку Вашої згоди на передачу бібліотеки, прошу Вас про призначення особи, яка могла б перевести технічно передачу книжок нашому уповноваженому, якого буде призначено після Вашої ласкавої відповіді. Кошти, які будуть потрібні на упорядкування бібліотеки, переведення переписки її в окремий каталог та перетранспортування до Праги, будуть асигновані Громадським Комітетом.

Отож з проханням спричинитися до нашої культурної праці звертаюся до Вас і при цій нагоді засвідчую свою глибоку пошану.

М. Шаповал."

(Машинопис. Листа надруковано на бланку "Українського Громадського Комітету в ЧСР")

Yurii Mycyk, Inna Tarasenko

**From documents to the history of Kamianets-Podilskyi
State Ukrainian University**

The article deals with the primary period of Kamianets-Podilskyi University which has not been fully investigated yet. In some of the letters of the university teachers to professor I.I. Ohienko, the first head of the university, (metropolitan Ilarion in the future), that are presented in the article, the hard situation of the university and many teachers that were not able to emigrate and suffered from

Soviet power repressions are testified. M.Yu. Shapoval's letter reveals the fate of the university library.

Keywords: *the Kamianets-Podilskyi Ukrainian University, L.Biletskyi, D.Kolomiiets, M.Shapoval, letters, I.Ohienko, bolshevists, repressions.*

Ю.А.Мыцык, И.Ю.Тарасенко

**Из документов к истории Каменец-Подольского
государственного украинского университета**

В статье рассматривается малоисследованный начальный период в истории Каменец-Подольского университета. В некоторых письмах преподавателей университета к первому его ректору проф. И.И.Огиенку (впоследствии митрополиту Иллариону), которые приводятся в статье, засвидетельствовано тяжелое положение университета и многих преподавателей, которые не смогли эмигрировать и были репрессированы советской властью. Письмо М.Е.Шаповала проливает свет на судьбу университетской библиотеки.

Ключевые слова: *Каменец-Подольский украинский университет, Л.Билецкий, Д.Коломоец, М.Шаповал, письма, И.Огиенко, большевики, репрессии.*

Одержано 1 вересня 2016 року